

RAZISKOVALNI PROGRAM INŠTITUTA ZA RAZISKOVANJE V PRAVU

Inštitut za raziskovanje v pravu Evropske pravne fakultete Nova univerze v nadaljevanju podaja načrt znanstvenoraziskovalnega dela za obdobje **2024/2025 in 2025/2026**.

1.1 O INŠTITUTU

Inštitut za raziskovanje v pravu deluje kot raziskovalna skupina v sklopu raziskovalne organizacije Evropske pravne fakultete Nove univerze. Inštitut združuje raziskovalce, ki delujejo na Evropski pravni fakulteti Nove univerze, in se znanstveno-raziskovalno ukvarjajo s širokim spektrom družboslovnih in humanističnih ved. Raziskovalna dejavnost inštituta je usmerjena v preučevanje ključnih pravnih, filozofskih in upravnih vprašanj ter prispeva k razvoju akademskega diskurza in praksi v teh področjih. Raziskovalci inštituta aktivno sodelujejo pri domačih in mednarodnih temeljnih ter aplikativnih raziskovalnih projektih, kjer raziskujejo aktualna pravna vprašanja, normativne izzive in sistemske izboljšave na področju pravne znanosti. Njihovo delo je ključnega pomena za razvoj novih teoretičnih in praktičnih pravnih spoznanj, ki prispevajo k oblikovanju sodobnih pravnih okvirjev, interpretaciji pravnih norm in izboljšanju upravnih procesov.

Poleg tega raziskovalci dejavno sodelujejo v evropskih raziskovalnih programih, kjer prek interdisciplinarnega pristopa prispevajo k pravnim reformam in inovacijam v pravni regulaciji. Njihovo delo vključuje analize vpliva evropske zakonodaje, razvoj pravnih politik in prispevke k mednarodnim pravnim debatam. Prek mreže raziskovalnih partnerstev v Evropi in širše prispevajo k akademskemu dialogu ter izmenjavi dobrih praks v pravnem in upravnem kontekstu.

Znanstvene ugotovitve raziskovalcev inštituta so redno objavljene v domačih in tujih strokovnih in znanstvenih revijah, kar omogoča njihovo široko dostopnost in vpliv na razvoj pravne znanosti na nacionalni in mednarodni ravni.

Vodja: prof. dr. Marko Novak

Člani raziskovalne skupine 2629-001 - Inštitut za raziskovanje v pravu:

EVID. ŠT.	IME IN PRIIMEK	RAZISK. PODROČJE
31643	dr. Matej Avbelj	Pravo
22663	dr. Boštjan Brezovnik	Pravo
23005	dr. Ajda Fošner	Matematika
31006	dr. Marko Novak	Pravo

57351	dr. Nana Weber	Pravo
-------	--------------------------------	-------

Raziskovalno področje po klasifikaciji ARIS:

INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE V PRAVU		
KODA	VEDA	PODROČJE
5.05.00	Družboslovje	Pravo
6.10.00	Humanistika	Filozofija
5.04.00	Družboslovje	Upravne in organizacijske vede

1.2 OPIS VSEBINE RAZISKOVALNEGA PROGRAMA

1.2.1 Teoretična izhodišča, raziskovalne vsebine in cilji

Program raziskovanja na področju prava se jedrno nanaša na področje prava, pri tem pa je tudi interdisciplinarno naravnano, saj ne preučuje prava le normativno-dogmatično ali na pravno-pozitivističen način, temveč nujno sega tudi na pravu sorodna znanstvena področja. Na področju družboslovja se dotika tudi upravnih in organizacijskih ved, socioloških in ekonomskih ved, na področju humanistike pa predvsem zgodovine in filozofije, deloma tudi psihologije.

V nadaljevanju je program predstavljen v teoretičnih izhodiščih, raziskovalnih vsebinah in ciljih. Značilnost programa je, da spodbuja interdisciplinarne pristope.

1.2.1.1 Izhodišča

Znanstveno raziskovanje je tradicionalno pomembno tudi na področju prava. Poleg individualnega raziskovanja je pomembno predvsem pridobivanje raziskovalnih projektov, pri tem je raziskovalno delo v skupini (timu) dodana vrednost k individualnemu raziskovanju, saj omogoča kompleksnejši pristop tako z vidika organizacije, metodologije in konec koncev rezultatov oziroma znanstvenih ugotovitev. V slovenskem prostoru so priložnost za angažma raziskovalne skupine znotraj Inštituta za raziskovanje v pravu predvsem razpisi temeljnih in aplikativnih projektov Agencije za raziskovanje Republike Slovenije (ARIS) in različnih ministrstev, ki občasno razpišejo temeljne ali aplikativne raziskovalne projekte (npr. Ministrstvo za gospodarsko – Norveški finančni mehanizem, Ministrstvo za izobraževanje, Ministrstvo za pravosodje), kot tudi drugih državnih institucij (npr. Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživitinski sklad RS).

Glede na merila NAKVIS je še posebej pomembno prijavljanje in pridobivanje projektov v okviru doktorskega študija. To velja tudi za doktorski študij pravnih znanosti na Evropski pravni fakulteti Nove univerze. Tu je pomembno vključevanje doktorskih študentov v pridobljene raziskovalne projekte.

Predvsem v okviru EU se ponuja cela kopica razpisov, ki so namenjeni raziskovanju najrazličnejših

pravnih področij (npr. Horizon, Cost, E-Justice, razpisi v okviru programa Erasmus +). EU projekti ponujajo odlične priložnosti za povezovanje z drugimi evropskimi raziskovalnimi inštitucijami v smislu oblikovanja konzorcijev za posamezne raziskave ali skupine raziskav na določenem področju. Takšne raziskovalne platforme so tudi priložnost za izmenjave znanstvenih ugotovitev in dobrih raziskovalnih praks, nenazadnje tudi za izmenjave doktorskih študentov in raziskovalcev.

1.2.1.2 Raziskovalne vsebine

Programska skupina bo spremljala razvoj pravnih področij na mednarodni ravni, predvsem na področjih, ki so pomembna za Republiko Slovenijo in na katerih je treba poglobiti znanje ter jih ustrezno znanstveno- raziskovalno obdelati.

Primeroma so navedena področja, s katerimi se že in se bo tudi v navedenem obdobju primarno ukvarjala programska skupina.

1. Reformirani konstitucionalizem za pravično in trajnostno algoritemsko družbo (ConAlgo)

Gre za projekt ARIS , ki se ukvarja s področjem umetne inteligence v kontekstu slovenske ustavnosti, kako se umetna inteligenca pojavlja kot samostojni agent na področju varstva človekovih pravic, uprave, sodstva. Kakšne priložnosti prinaša, kakšni so riziki. Na projektu sodelujeta dva člana raziskovalne skupine št. 2629-001 - Inštitut za raziskovanje v pravu (dr. Marko Novak ter dr. Matej Avbelj).

Projekt "Reformirani konstitucionalizem za pravično in trajnostno algoritemsko družbo (ConAlgo)" je prelomna raziskovalna pobuda, ki obravnava enega najpomembnejših sodobnih izzivov v ustavni teoriji. Raziskuje transformativne učinke umetne inteligence (AI) in nastajajočih algoritemskih družb na ustavnost. Ta projekt temelji na empiričnem opazovanju globokih družbenih sprememb, ki jih poganja tehnološki napredek, zlasti umetna inteligenca, in ki preoblikujejo družbenopolitične strukture in identitete. Osrednja za ta predlog je hipoteza, da zaradi hitrega razvoja umetne inteligence tradicionalne teorije sodobnega konstitucionalizma ne le zastarevajo, temveč ustvarjajo tudi pomembno epistemsko vrzel. To zahteva novo, prepričljivo ustavno teorijo, ki bo sposobna ustrezno razumeti razsežnost tehnoloških sprememb in se nanje ustrezno odzvati. Raziskava zajema multidisciplinarni pristop in poudarja potrebo po presečišču pravnih, socioloških, filozofskih in tehnoloških spoznanj, da bi se učinkovito spoprijeli z izzivi. Cilj projekta je reformirati konstitucionalizem v njegovih treh razsežnostih: pravno-institucionalni, družbenopolitični in filozofski, kar bo zagotovilo njegovo nadaljnjo relevantnost in funkcionalnost v algoritemski družbi, ki ji vlada umetna inteligenca. To vključuje kritično preučitev, kako AI vpliva na človekovo dostojanstvo, pravico do dobrega upravljanja, sodno varstvo ter ravnovesje med svobodno gospodarsko

dejavnostjo in državo blaginje. Projekt predlaga razvoj novih teoretičnih okvirov in praktičnih rešitev, pri čemer se osredotoča na štiri konkretne študije primerov za operacionalizacijo svojega glavnega raziskovalnega vprašanja. Metodologija združuje deskriptivne, analitične in normativne pristope ter uporablja orodja umetne inteligence za povečanje učinkovitosti raziskav. Projekt poudarja tudi vključevanje javnosti in policy vpliv, pri čemer je njegov cilj poglobiti demokratično razumevanje prelomnih dosežkov AI in razviti normativne ustavne predloge za institucionalne reforme. Na splošno je "ConAlgo" izjemno ambiciozen projekt z velikim teoretičnim in praktičnim pomenom. Njegov cilj je prispevati novo teorijo ustavnosti, ki bo globoko vplivala na družbene vede in ustavnopravno znanost. Uspeh projekta bi pomenil pomemben teoretični napredek pri razumevanju ustavnosti v kontekstu hitrih tehnoloških sprememb in vse večjega vpliva umetne inteligence.

Raziskovalci na projektu: prof. dr. Matej Avbelj (vodja), prof. dr. Marko Novak, prof. dr. Jernej Letnar, doc. dr. Gorazd Justinek, doc. dr. Katja Triller Vrtovec.

Več informacij o projektu: <https://fds.nova-uni.si/raziskovanje/aktualni/reformirani-konstitucionalizem-za-pravicno-in-trajnostno-algoritemsko-druzbo-conalgo/>

2. Problemsko učenje študentov v delovno okolje: gospodarstvo, negospodarstvo in neprofitni sektor v lokalnem/regionalnem okolju 2024-2027 (PUŠ v delovno okolje 2024-2027)

Nova univerza se je septembra 2024 prijavila na javni razpis, ki ga je objavilo Ministrstvo za visokošolstvo, znanost in inovacije, z naslovom »Problemsko učenje študentov v delovno okolje: gospodarstvo, negospodarstvo in neprofitni sektor v lokalnem/regionalnem okolju 2024-2027 (PUŠ v delovno okolje 2024-2027)«. Nova univerza je bila na razpisu uspešna in bo v sklopu operacije izvajala dva projekta:

- [Trajnostno upravljanje terjatev v skladu s slovensko strategijo trajnostne pametne specializacije \(S5\)](#), pedagoški mentor dr. Marko Novak
- [Pravo in trajnostni turizem: pravna podlaga za trajnostno prihodnost lokalnega turizma](#), pedagoški mentor dr. Nana Weber

Namen obeh projektov je pridobivanje praktičnih izkušenj, znanj in kompetenc študentov v delovnem okolju v času študija, spodbujanje krepitve sodelovanja in povezovanja ter prenosa znanja med visokošolskim sistemom in med delovnim okoljem (gospodarstvo ter negospodarstvo in neprofitni sektor v lokalnem in regionalnem okolju). Na ta način se bo mladim omogočalo razvoj znanj in spretnosti pri uresničevanju idej, razvoj podjetnosti, inovativnosti, kreativnega in kritičnega razmišljanja, ustvarjalnosti ipd. za večjo zaposljivost in lažji prehod v delovno okolje po zaključku študija. S projekti se naslavlja tudi druge izzive visokega šolstva kot npr. sistemsko uvajanje prenosa znanja med visokošolskimi zavodi in delovnim okoljem, večja fleksibilnost in prilagajanje študijskih programov potrebam trga dela ter vzpostavitve dolgoročnega sodelovanja med visokošolskimi zavodi

in delovnim okoljem. Z operacijo se omogoča prispevek k vzpostavitvi institucionalnega okvirja za zagotavljanje odprtega in inovativnega visokošolskega prostora.

Več informacij o projektu je dostopnih na: <https://www.nova-uni.si/dejavnosti/karierni-center/pus-v-delovno-okolje-2024-2027/>

3. Enotenje sodne prakse (skupaj s Pravno fakulteto Univerze v Debrecenu, Madžarska)

Predvidena prijava projekta v marcu 2025.

Gre za raziskovanje področja, kako deluje sodna praksa, kako enotna je, kakšne so druge težave, tako na Madžarskem in v Sloveniji. Posledično se bo iskalo primerjalne prednosti in slabosti. Predvidena je tudi uporaba umetne inteligence za boljše enotenje sodne prakse.

Vodja projekta na madžarski strani, prek njihove nacionalne agencije za raziskovanje, je prof. dr. Matyas Bencze, na slovenski strani, prijava prek ARIS – vodja prof. dr. Marko Novak, sodelujejo še doc. dr. Katarina Vatovec in Sebastjan Svete.

4. Zaupanje v sodstvo v Republiki Sloveniji

Načrtovana prijava ARIS temeljnega projekta v letu 2025 za leto 2026.

5. Pravo in umetna inteligenca

Načrtovana prijava E-Justice projekta, ko bo razpisan v letu 2025.

1.2.1.3 Cilji raziskovalnega programa

Cilj raziskovalnega dela programske skupine na tem področju je predvsem skrb za temeljni in aplikativni razvoj naštetih področij raziskovanja v pravu. Rezultati raziskovalnega dela bodo objavljeni bodisi v obliki poročil posameznih projektov kot tudi v izvirnih znanstvenih in strokovnih člankih v najrazličnejših revijah in monografijah. Tako bodo znanstveni rezultati postali bolj dosegljivi strokovni in širši javnosti, na podlagi relevantnega dialoga in povratnih informacij zainteresiranih znanstvenih krogov pa bo programska skupina poglobljala in dopolnjevala svoje delo.

1.3 Predvidene osnovne raziskovalne metode

Pri raziskovanju bodo uporabljene vse temeljne raziskovalne metode, ki so tipične za raziskovanje v pravu, kot so normativno-dogmatična, aksiološka, sociološka zgodovinska ter primerjalno-pravna. Uporabljene bodo tudi znanstvene metode iz sorodnih področij, v kolikor bo šlo interdisciplinarni pristop (npr. filozofske, psihološke metode, ekonomska analiza prava).

V posameznih fazah izvajanja raziskovalnega programa bodo podani vmesni raziskovalni rezultati v obliki znanstvenih in strokovnih člankov ter tudi znanstvenih monografiji (zbornikov znanstvenih razprav). Rezultate raziskav bo programska skupina fazno diseminirala na predvidenih znanstvenih sestankih in s predvidenimi objavami v publikacijah z ustreznim »impact« faktorjem.

Programska skupina bo uporabljala sodobno znanstveno literaturo ter relevantne empirične izsledke.

1.4 Pomen raziskovalnega programa za razvoj znanosti v širšem (globalnem) smislu

Globalno je program »Raziskovanje v pravu« zasnovan tako, da so izpostavljeni posamezni tematski sklopi, ki so v središču zanimanja pravne stroke in znanstvenikov, ki sodelujejo v raziskovalni skupini. Ti so v stiku z globalnimi trendi razvoja pravne znanosti, zato bodo njihove raziskave hkrati tudi globalno naravnane.

Izsledki raziskav se bodo tudi uporabili v pedagoške namene na podiplomskih in dodiplomskih študijskih programih.

1.5 Pomen za razvoj Slovenije

Raziskovalna skupina Inštituta za raziskovanje v pravu bo poleg izrazito »mednarodnih tem«, tem, ki znanstveno povezujejo Slovenijo z mednarodnimi znanstvenimi tokovi, raziskovala tudi teme, ki so posebej pomembne za razvoj pravne znanosti na področju Republike Slovenije. Na tak način bo slovenska pravna znanost sinergijsko povezana z globalnimi raziskovalnimi tokovi.

1.6 Vpetost v mednarodne raziskovalne projekte

Program "Raziskovanje v pravu" bo potekal vzporedno in sosledno z mednarodnimi raziskovalnimi programi in projekti, kjer potencialni člani programske skupine že sodelujejo. Tako bo v programu prihajalo do redne izmenjave informacij in do skupnega raziskovalnega dela na različnih projektih.

1.7 Vpetost raziskovalnega programa v dodiplomske in podiplomske študijske programe na univerzah in samostojnih visokošolskih zavodih

Raziskovalni program bo v temelju najbolj povezan z doktorskim programom PRAVO na EVRO PF. Sodelovanje v različnih projektih ali pri njihovih posameznih delih bo omogočeno tudi magistrskih in dodiplomskim študentom univerzitetnega študijskega programa pravo na EVRO PF. Sodelujočim

študentom se bo na podlagi kreditnega sistema ECTS za sodelovanje v projektu priznalo določeno število kreditnih točk, kot to izhaja iz študijskih programov na obeh stopnjah (predvsem možnost nadomestitve izbirnih predmetov z raziskovalnim delom).

1.8 Predvideno financiranje raziskovalnega programa

Raziskovalna skupina bo sredstva, ki so potrebna za financiranje raziskovalnega programa, pridobivala prek javnih razpisov, ki jih objavljajo različne domače javne institucije (ARIS, ministrstva, drugi organi), in tudi predvsem prek razpisov objavljenih na ravni EU.